

KRONIKA

WAŻNIEJSZYCH WYDARZEŃ
Z ŻYCIA BIBLIOTEKI PUBLICZNEJ
IM. JULIUSZA SŁOWACKIEGO W TARNOWIE
ZA LATA 1908—1983

Drukarnia Narodowa Kraków
Zakład Nr 16 Tarnów, Brodzińskiego 1
zam. 2505-83 500 T-19-547

15 maja 1908 r. podjęcie uchwały przez Towarzystwo Szkoły Ludowej o założeniu i utrzymywaniu Biblioteki Publicznej w Tarnowie.

7 listopada 1908 r. otwarcie Miejskiej Biblioteki Literacko-Naukowej im. Juliusza Słowackiego w Tarnowie (mającej 2.700 tomów) w sali Hotelu Krakowskiego przy ul. Wałowej 2.

Do roku 1918 trzykrotna zmiana lokalu przez Bibliotekę (ul. Wałowa 2, Krakowska 20, Pasaż Tertila). W roku 1918 umieszczenie Biblioteki w czteropokojowym lokalu przy Placu Kazimierza 5 na pierwszym piętrze.

Ustalenie opłaty za korzystanie z Biblioteki: 1 korona jako wpisowe, 1 halerz za każdy wypożyczony tom, 3 halerze za wypożyczenie tygodnika na jeden dzień. W okresie międzywojennym miesięczna opłata — 50 groszy dorosły czytelnik, 20 groszy młodzież.

5 lutego 1940 r. zamknięcie Miejskiej Biblioteki przez władze niemieckie i po umieszczeniu 35 tysięcy woluminów w piwnicy z węglem, oddanie lokalu niemieckiej firmie budowlanej.

Po wyzwoleniu Tarnowa w styczniu 1945 r. odzyskanie lokalu bibliotecznego, wynoszenie książek z piwnic przez ofiarne bibliotekarki Ewę Olszak i Annę Wolszę. Udostępnianie zbiorów od 2 lipca 1945 r.

Uzależnienie Miejskiej Biblioteki od Muzeum Ziemi Tarnowskiej, (którego dyrektorem został dr Józef Dutkiewicz). Ze względu na brak prawnego właściciela Towarzystwa Szkoły Ludowej mianowanie w 1945 r. kierownikiem Biblioteki ówczesnego pracownika Muzeum, historyka dr Marię Dziame, kierującą zabezpieczaniem zbiorów podworskich.

1 stycznia 1947 r. przejęcie przez Zarząd Miejski i połączenie Biblioteki Muzeum Ziemi Tarnowskiej (mieszczącej się przy ul. Rynek 4) a stworzonej z przejętego księgozbioru książąt Sanguszków oraz księgozbiorów okolicznych ziemian ze zbiorami TSL-owskiej Miejskiej Biblioteki Literacko-Naukowej im. Juliusza Słowackiego. Nadanie oficjalnej nazwy: Miejska Biblioteka Publiczna im. Juliusza Słowackiego.

W listopadzie 1948 r. przenoszenie zbiorów MBP do wyremontowanej kamienicy przy ul. Staszica 6 (kupionej w 1918 r. przez TSL i oddanej Czytelni Robotniczej im. Jana Kilińskiego).

16 stycznia 1949 r. uroczyste otwarcie Biblioteki w budynku przy ul. Staszica 6. (Działy: Wypożyczalnia dla Dorosłych, Wypożyczalnia dla Dzieci i Młodzieży do lat 14, Czytel-

nia Ogólna Książek i Czasopism nazywana od 1908 r. Czytelnią Naukową, Dział Gromadzenia i Opracowania Zbiorów. Czytelnia dla Dzieci i Młodzieży do lat 14 czynna od września 1949 r.)

17 września 1949 r. założenie przy MBP koła „Związku Bibliotekarzy i Archiwistów Polskich” skupiającego 21 osób z miasta i powiatu tarnowskiego. W grudniu 1953 r. przekształcenie tego związku w Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich.

W 1953 r. powstanie przy MBP Związku Pracowników Kultury i Sztuki.

17 marca 1965 r. zorganizowanie Koła Przyjaciół Biblioteki.

W latach 1949—1956 otwarcie ośmiu miejskich filii bibliotecznych, (Filia nr 1 — 1949 r., Filia nr 2 — 1949 r., Filia nr 3 — 1950 r., Filia nr 4 — 1951 r., Filia nr 5 — 1953 r., Filia nr 6 — 1954 r., Filia nr 7 — 1955 r., Filia nr 8 — 1955 r.).

W latach 1958—1971 udostępnienie następnych sześciu filii Miejskiej Biblioteki Publicznej (Filia nr 9 — 1958 r., Filia nr 10 — 1958 r., Filia nr 11 — 1962 r., Filia nr 12 — 1965 r., Filia nr 13 — 1965 r., Filia nr 14 — 1971 r.).

Od 1 marca 1948 r.—21 lipca 1956 r. piastowanie funkcji dyrektora MBP przez Alfreda Hodboda — germanistę i filologa klasycznego.

Od lipca 1956 r. do września 1963 r. pełnienie funkcji dyrektora MBP przez historyka mgr Bronisława Jaśkiewicza.

W roku 1964 kierowanie Biblioteką przez mgr Danutę Dereń filologa klasycznego.

W latach 1965—1967 zastępowanie dyr. Jaśkiewicza przebywającego na studiach doktoranckich przez mgr historii Zofię Mańkową.

1967—1971 ponowne objęcie stanowiska dyrektora MBP przez dr Bronisława Jaśkiewicza.

W lutym 1971 r. przejęcie obowiązków dyrektora MBP przez mgr Zofię Mańkową.

31 grudnia 1974 r. kadra MBP — 32 bibliotekarki łącznie w centrali i na filiach tylko 19 pełnozatrudnionych, 13 niepełnozatrudnionych. Dwie osoby z wykształceniem wyższym, 29 ze średnim (w tym 26 ze średnim bibliotekarskim), 1 z niepełnym średnim. Księgozbiór w dniu 31 grudnia 1974 r. 201.684, w centrali 85.542, na filiach 116.142. Czytelników

ogółem 22.143, w centrali 9.752, na filiach 12.391. Wypożyczenia ogółem 601.051 woluminów, w tym 271.400 w centrali, 329.651 na filiach. Czytelnie i kąciaki czytelnicze odwiedziło 20.115 osób, w tym 13.043 w centrali, 7.072 na filiach. Udostępniono na miejscu 41.621 woluminów, w centrali 29.234, na filiach 12.387 woluminów. (Udzielonych informacji nie notowano wówczas na arkuszach statystycznych).

17 lipca 1975 r. powołanie do życia przez Wojewodę Tarnowskiego Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej, w skład której weszła Miejska Biblioteka działająca od 7 listopada 1908 r. i Powiatowa Biblioteka Publiczna czynna od 28 stycznia 1947 r. (Dyrektorem Powiatowej Biblioteki był mgr Józef Tymkowicz w latach 1947—1951, od 1 czerwca 1951 r. do lipca 1975 r. Zofia Dynowska).

Powierzenie stanowiska dyrektora Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej mgr Zofii Mańkowej, stanowiska wicedyrektora mgr filologii polskiej Zofii Rogowskiej.

Utworzenie w WBP nowych działów: Administracji i Księgowości (poprzednio korzystało się z pracy tych działów w Urzędzie Miejskim i Powiatowym).

Rozbudowa Działu Instrukcyjno-Metodycznego, który otoczył opieką merytoryczną biblioteki publiczne województwa tarnowskiego. (2 biblioteki miejskie w Bochni i Dębicy, 6 miejsko-gminnych: Brzesko, Dąbrowa Tarnowska, Pilzno, Radomyśl Wielki, Tuchów, Żabno, 38 bibliotek gminnych, 167 filii, 321 punktów bibliotecznych). Przejście przez trudny okres reorganizacji gmin. Trzyetapowe kierowanie bibliotekami województwa — poprzez biblioteki rejonowe od 1975 r. do 1977 r., bezpośrednio przez WBP od 1977 do 1982 r. i od 1983 r. powrót do opieki pośredniej poprzez biblioteki rejonowe.

W październiku 1978 r. przeniesienie części stłoczonych zbiorów Czytelni Naukowej i Wypożyczalni dla Dorosłych do otrzymanego na magazyn lokalu przy ul. Goldammera 7. Po eksmisji w 1981 r. przewiezienie księgozbioru do pomieszczenia przy ul. Krótkiej 6.

W listopadzie 1978 r. z okazji 70-lecia, otrzymanie przez naszą Bibliotekę Medalu Komisji Edukacji Narodowej

5 stycznia 1979 r. przekształcenie punktu bibliotecznego z kasetami magnetofonowymi czyli „książkami mówionymi” w 15 filię miejską Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej mieszczącą się w świetlicy Związku Niewidomych przy ul. Goldammera 4. Filia oznaczona poprzednio nr 15 należała do Miej-

skiej Biblioteki Publicznej w latach 1973—1976, następnie stała się placówką KW PZPR.

10 maja 1979 r. powierzenie dwom pracownikom zadania utworzenia Działu Informacyjno-Bibliograficznego w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej w Tarnowie, mającego specjalizować się w zagadnieniach literackich i regionalnych.

21 lipca 1979 r. uroczyste otwarcie nowego pawilonu bibliotecznego przy ul. Klikowskiej, oddanego filii nr 12.

21 listopada 1980 r. wybory Komitetu Założycielskiego Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność”. 29 grudnia 1980 r. wybory zarządu NSZZ „Solidarność”.

1 kwietnia 1981 r. objęcie funkcji wicedyrektora Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej przez mgr filologii polskiej Urszulę Szuster.

1 czerwca 1981 r. otwarcie filii nr 16 w Wojewódzkim Szpitalu Zespolonym.

31 grudnia 1981 r. odejście dyr. Zofii Mańkowej na wcześniejszą emeryturę.

1 września 1982 r. mianowanie dyrektorem Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej dotychczasowego wicedyrektora mgr Zofię Rogowską. Zastępcą pozostała mgr Urszula Szuster.

21 marca 1983 r. oficjalne otwarcie nowego lokalu przy ulicy Gumniskiej, w którym została umieszczona filia nr 2.

31 grudnia 1982 r. kadra WBP — 55 pracowników w centrali i 16 filiach miejskich. Pełnozatrudnione 52 osoby, niepełnozatrudnione 3 osoby. 7 z wykształceniem wyższym, 29 z kursami policealnymi, 19 z wykształceniem średnim. Księgozbiór 31 grudnia 1982 r. 322.317 woluminów, z tego w centrali 134.260, na filiach 188.057. Czytelników ogółem 25 655, w centrali 10.852, na filiach 14.803. Wypożyczeń ogółem 594.855, w centrali 183.084, na filiach 411.771. 4 czytelnie i 16 kącików czytelniczych odwiedziło 25.281 osób, w centrali 18.052, na filiach 7.229. Udostępniono na miejscu 73.216 książek i roczników czasopism, z tego w centrali 56.137, na filiach 17.079. Udzielono informacji ogółem 15.856, z tego w centrali 11.053, na filiach 4.803.

6 czerwca 1983 r. otrzymanie przez Wojewódzką Bibliotekę Publiczną decyzji o przydziale lokalu użytkowego przy ul. Wałowej 6/3, w którym po remoncie będzie umieszczony Dział Instrukcyjno-Metodyczny.

15 czerwca 1983 r. początek organizacji pracowni intrygatorskiej.

1 sierpnia 1983 r. rejestracja nowego „Związku Zawodowego Pracowników Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej im. Juliusza Słowackiego oraz Pracowników Bibliotek Publicznych województwa tarnowskiego”.

8 listopada 1983 r. obchody rocznicowe w Bibliotece Publicznej w Tarnowie. Godz. 10 Seminarium literacko-zawodowe w Sali Lustrzanej. Wykłady: „Służba społeczna biblioteki publicznej” dr Stefan Kubów, „Wpływ osobowości bibliotekarza na wyniki pracy z czytelnikami” dr Józef Zajac, „Idee Juliusza Słowackiego zwrócone ku przyszłości” doc. dr Zbigniew Siatkowski. Następnie zwiedzenie wystawy w budynku Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej przy ul. Staszica 6 „Osiągnięcia Biblioteki Publicznej w 75-lecie jej istnienia”. Godz. 16 Sala Lustrzana. Spotkanie bibliotekarzy z władzami politycznymi i administracyjnymi województwa i miasta, Koncert uczniów Państwowej Podstawowej Szkoły Muzycznej pod dyrekcją Romana Zubka połączony z solowym występem ucz. Marty Peter i recytacją utworów Juliusza Słowackiego przez aktora Mirosława Gawlickiego.

Zamierzenia na przyszłość:

Otwarcie Działu Starodruków, starania o obszerny budynek dla centrali Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej, o lokal na Osiedlu Północ dla filii nr 17 oraz na Osiedlu Jasna dla filii nr 18. Ubieganie się o oddzielne pomieszczenia dla filii nr 16. Nawiązanie stałej współpracy z Tarnowskim Magazynem Infarmacyjnym w celu prezentowania spraw bibliotek i czytelnictwa.

Opracowała mgr Alina ŚMISZKIEWICZ

Tarnów, 8 listopada 1983 r.

